

Hoger
Algemeen
Voortgezet
Onderwijs

Vooropleiding
Hoger
Beroeps
Onderwijs

HAVO Tijdvak 2
VHBO Tijdvak 3
Dinsdag 22 juni
9.00–12.00 uur

Werk de opdracht uit gegeven onder A, of één van de opdrachten onder B.
Bedenk zelf een titel als er bij de opgave geen genoemd is.

Opgave A

Fort Nederland: toevluchtsoord of onneembare vesting?

In het najaar van 1998 ontstond in Nederland grote opschudding over de opvang van een groep asielzoekers in een haastig ingericht tentenkamp in Ermelo. Op het journaal werden beelden getoond van een drassig heideveld en lekkende legertenten. De juist aangetreden staatssecretaris Cohen kreeg zware kritiek te verduren en veel Nederlanders schaamden zich diep over deze wel erg sobere opvang.

Nederland en tal van andere Europese landen worstelen met de opvang van asielzoekers. De problemen hebben onder andere te maken met huisvesting, verblijfsduur, werkgelegenheid en culturele aanpassing. Naarmate meer mensen geconfronteerd worden met de opvangproblemen, lijkt de discussie over het toelaten van vluchtelingen steeds feller te worden. Sommigen menen dat er duidelijke grenzen gesteld moeten worden en dat de toelating van vreemdelingen fors moet worden beperkt, anderen menen dat een land met een meer dan gemiddelde welvaart onbeperkt gastvrijheid moet verlenen aan de slachtoffers van armoede en geweld uit de rest van de wereld.

Hoe sta jij tegenover deze problematiek en hoe oordeel je over het standpunt van anderen? Waar liggen voor jou de grenzen voor het toelaten en opvangen van vluchtelingen? Welke mogelijkheden zie jij om deze mensen aan een zinvol en menswaardig bestaan te helpen?

- 1 □ *Schrijf een beschouwing over dit onderwerp en ga daarbij in op één of meer van de bovengestelde vragen. Betrek in je beschouwing een aantal van de aspecten die in onderstaande citaten aan de orde worden gesteld. Het is beslist niet de bedoeling dat je (gedeelten van) citaten letterlijk overneemt.*

citaat 1

Grote delen van de wereldbevolking zijn op drift geraakt door gewelddadige conflicten. Iedereen in het werelddorp weet wat elders te koop is. Mensen blijven niet in passieve berusting hangen op de onfortuinlijke plekken waar zij toevallig geboren zijn, maar banen zich een uitweg naar welvarender en veiliger delen van de wereld. Pogingen om deze mobiliteit een halt toe te roepen, zijn gedoemd te mislukken. In onze *global world* vervagen de nationale grenzen.

H.J. Schoo

uit: Elsevier, 31 oktober 1998

citaat 2

Wie het meest humaan is, krijgt de meeste vluchtelingen. Misschien melden zich over een paar jaar wel 100.000 asiel- of gelukzoekers in Nederland. De wereld brengt nu eenmaal steeds meer armen voort. En Nederlanders dragen daaraan hun steentje bij door hun onevenredig grote beslag op de aardse rijkdommen. Dat de minst bedeelde armen op hun honingpotten afkomen, is de prijs die Nederlanders voor hun welvaart moeten betalen.

Jos Teunissen

uit: HN, 3 oktober 1998

citaat 3

De volheid van Nederland zit niet in de eerste plaats in het aantal personen dat hier woont, maar in de manier waarop die personen leven en consumeren. Wij realiseren ons nauwelijks dat we steeds meer ruimte voor onszelf eisen. We willen allemaal één of meer auto's (...) Wanneer gaan we eindelijk eens accepteren dat het volstrekt legitiem is dat veel mensen uit derdewerldslums worden aangetrokken door onze ongeëvenaarde rijkdom, ook al is er voor het gros van hen hier niet meer persoonlijk geluk te vinden dan in hun eigen land, de echte politieke vluchteling uitgezonderd?

B. Spiertz

uit: de Volkskrant, 22 oktober 1998

citaat 4

In ons onderzoek hebben wij de volgende driedeling gevonden. Een flink deel van de bevolking zegt dat vluchtelingen *zonder meer* opgevangen moeten worden. Morele motieven en kennis over bepaalde verdragen die ons tot opvang verplichten, liggen aan deze mening ten grondslag. Een ander deel van de bevolking zegt dat vluchtelingen zonder meer *niet* opgenomen moeten worden. De derde groep is echter het grootst. Deze groep zegt *onder voorwaarden* akkoord te gaan met de opvang van asielzoekers of vluchtelingen. De voorwaarden die gesteld worden, zijn vaak heel beperkt: een asielzoekerscentrum oké, als er maar geen gedonder in de wijk komt.

uit: *De Groene Amsterdammer*, 28 november 1998

citaat 5

Ons land kan zo veel mensen niet voeden, huisvesten, kleden en verwarmen, laat staan dat er in de komende eeuw werkgelegenheid zal zijn.

A. Kruijssse

uit: *Elsevier*, 31 oktober 1998

citaat 6

Wij zijn hier zolang met die procedures in de weer, dat reisagenten voor asielzoekers graag Nederland kiezen. Ze weten dan zeker dat hun klanten niet weer snel terugkomen.

uit: *De Groene Amsterdammer*, 28 november 1998

citaat 7

Duizenden asielzoekers zitten maanden en soms jaren duimen te draaien in opvangcentra. Als ze de procedure verliezen en het land van herkomst wordt veilig genoeg bevonden, doemt een volgend probleem op: uitzetting uit Nederland. Soms duiken ze onder. In andere gevallen weigert het vaderland terugkeer. Wat dreigt is een onderklasse van illegalen.

Jan Goossensen

uit: *HN*, 15 augustus 1998

Opgave B

Mag ik deze dans van u?

De laatste jaren is dansen zeer populair. Er is een grote variatie in dansvormen: van stijl tot jazz, van hip hop tot country-line en van street-dancing tot ballet. Het is opvallend dat het dikwijls de meiden zijn die als eerste de dansvloer opgaan; alleen bij stijldansen en het 'hakken' lijkt dat anders te liggen.

Wat is er zo aantrekkelijk aan dansen? Is het werkelijk mogelijk de hele wereld van je af te zetten en je volledig aan de ritmische beweging over te geven? Of is dansen een geraffineerde vorm van communicatie? Hebben meisjes meer plezier in dansen dan jongens, misschien omdat ze ongeremder en vrijer zijn?

- 2 Schrijf een beschouwing over dit onderwerp en ga daarbij in op één of meer van bovenstaande vragen.

Leven op de pof

Enige tijd geleden was in een praatprogramma op de televisie een vijftal jongeren uitgenodigd, die allemaal met hetzelfde probleem zaten: ze hadden flinke schulden. De bedragen liepen uiteen van tweeduizend tot meer dan tienduizend gulden. Het geld was opgegaan aan dure spullen, aan uitgaan en aan kamerhuur. Eén van de oorzaken die werden genoemd, was dat het de moderne jongere wel erg gemakkelijk wordt gemaakt geld te lenen of rood te staan. Uit het gesprek bleek dat geen van deze jongeren erin slaagde zonder hulp van ouders of anderen de schulden weg te werken.

Zijn jongeren die pas van de middelbare school komen zelfstandig genoeg om hun eigen financiën te beheren? Zou daarbij nog een onderscheid gemaakt moeten worden tussen werkende en studerende, tussen thuiswonende en uitwonende jongeren? Is het wel verstandig jongeren de gelegenheid te geven zo gemakkelijk geld op te nemen? Welke maatregelen zouden er genomen moeten worden om jongeren ervoor te behoeden dat ze in al te grote financiële problemen terechtkomen?

- 3 Schrijf een beschouwing over dit onderwerp. Betrek er zo mogelijk je eigen ervaringen in.

Topsport, pure armoede?

Wie niet als voetballer, tennisser of wielrenner aan topsport doet in Nederland, dient een nogal armoedig bestaan voor lief te nemen. Roeiers, atleten, zwemmers, judoka's en andere beoefenaren van minder prominente sporten hebben het meestal niet breed. Uit recent onderzoek blijkt dat driekwart van de Nederlandse topsporters met zijn of haar sport minder verdient dan tienduizend gulden per jaar. Ruim veertig procent heeft dan ook gewoon een baan. Tweederde van de topsporters zou stoppen met werken en zich volledig toelagen op de sport als dat financieel mogelijk was.

Zou de overheid niet een ander beleid moeten ontwikkelen om de topsport financieel aantrekkelijk te maken en Nederland daarmee aan meer sportoverwinningen te helpen? Hoe zou dat beleid er dan uit moeten zien? Zou niet iedereen die een sportprestatie van hoog niveau levert of wil leveren, vrijgesteld moeten worden van werk?

- 4 *Schrijf een betoog over dit onderwerp.*

Voorlichtingsdagen

Vermoedelijk heb je in de afgelopen schooljaren één of meer voorlichtingsdagen bezocht om te bepalen welke opleiding je na de havo wilt gaan volgen. Tijdens dergelijke voorlichtingsbijeenkomsten zetten de opleidingen hun beste beentje voor. Soms ontaardt de voorlichting in pure reclame. Het is maar de vraag of je op die manier een objectief beeld kunt krijgen van de dagelijkse gang van zaken op een opleiding.

Wat vind jij van de kwaliteit van de voorlichtingsdagen? Geven de opleidingen een duidelijk beeld van de inhoud van de studie, de zwaarte en wat van de studenten verwacht wordt? Is het wenselijk op een andere, wellicht betere manier voorlichting te krijgen?

- 5 *Schrijf een beschouwing over dit onderwerp en betrek daarin je eigen ervaringen.*

Jongereentelevisie

De publieke en commerciële omroepen doen hun best om met speciale programma's televisie aantrekkelijk te maken voor jongeren tussen de 14 en 18 jaar. Uit onderzoek blijkt echter dat de speciaal voor hen ontworpen programma's vooral bekeken worden door kijkers van 35 jaar en ouder. Jongeren zelf blijken liever te kijken naar soaps en actiefilms.

Hoe is dit verschijnsel te verklaren? Waarom spreken de speciale jongerenprogramma's de doelgroep niet aan? Aan welke eisen moet een jongerenprogramma voldoen om wel aantrekkelijk te zijn?

- 6 *Schrijf een betoog, waarin je duidelijk maakt wat er goed of fout is aan de bestaande jongerenprogramma's en hoe het anders zou moeten.*

Tibet

Bij veel mensen groeit de weerstand tegen het materialisme dat het westerse leven lijkt te beheersen. Zij zoeken iets anders dan een mooi huis, een design-interieur en al het andere dat de groeiende welvaart met zich meebrengt. Op hun zoektocht naar geestelijke verdieping komen ze soms in aanraking met niet-westerse culturen.

Op dit moment staat het land Tibet in de belangstelling. Hollywoodfilms kiezen het besneeuwde Tibetaanse hoogland als decor voor speelfilms. Tibetaanse monniken reizen de wereld door om bekendheid te geven aan hun traditionele liederen en dansen.

Wat is er zo aantrekkelijk aan de Tibetaanse leef- en denkwijze? Kunnen we iets leren van oosterse culturen? Is de belangstelling voor Tibet of andere Aziatische landen wel oprecht, of gaat het alleen om een nieuw modeverschijnsel?

- 7 *Schrijf over dit onderwerp een beschouwing.*

Au pair

Werken als *au pair* is jarenlang, vooral bij meisjes uit de betere milieus, populair geweest. Het was en is nog steeds een goedkope manier om kennis te maken met een ander land, een andere taal, een andere cultuur. De *au pair* wordt voor enkele maanden of langer opgenomen in een gezin en heeft naast de zorg voor de jonge kinderen meestal voldoende tijd over om een cursus te volgen of om uit te gaan.

Toch zitten er soms ook minder plezierige kanten aan zo'n baantje. Veel *au pairs* voelen zich eenzaam, hebben heimwee, voelen zich te veel op de vingers gekeken en soms is er sprake van regelrechte uitbuiting.

Brengt het *au-pairschap* niet te veel verantwoordelijkheid met zich mee? Zou jij het aankunnen? Welke andere mogelijkheden kun je bedenken om zonder veel kosten voor wat langere tijd kennis te nemen van een andere taal en een ander land? Zou het *au-pairschap* niet juist ook heel leerzaam voor jongens kunnen zijn?

- 8 *Schrijf een beschouwing over dit onderwerp en ga daarbij in op één of meer van bovengestelde vragen.*

„Zaterdagavond 24 oktober, trein van 20.42 uur Utrecht-Amsterdam; jij, allerliefst meisje met lang krullend, zwart haar, *piercing* door rechterneusvleugel; glimlachten langdurig naar elkaar in spiegeling van treinraam; kan niet meer slapen, kan niet meer eten; wil dolgraag ook eens met je praten. Schrijf me onder nummer ...”

Wat lijkt er romantischer dan verliefdheid op het eerste gezicht? Is er ook iets bedrieglijker dan liefde op het eerste gezicht? Veel mensen weten uit ervaring dat bij nadere kennismaking iemand meestal heel anders is, dan hij of zij in eerste instantie overkomt. Doe je er wel goed aan je zo intens te laten meeslepen door je eerste gevoelens? Is het niet beter je hoofd koel te houden of is het juist heerlijk je over te geven aan meestal weinig realistische fantasieën? Hoe zou je jezelf kunnen beschermen tegen pijn en teleurstelling veroorzaakt door al te hoge verwachtingen?

- 9 *Schrijf een beschouwing over dit onderwerp, waarbij je ingaat op bovengestelde vragen.*

Klokslag twaalf

De overgang naar het jaar 2000 zal volgens veel computerdeskundigen voor ernstige problemen zorgen. De zorgen over het millenniumprobleem zijn groot. Lang niet alle computers zijn zo geprogrammeerd dat de ingebouwde tijdmechanismen de sprong kunnen maken van 1999 naar 2000. Veel bedrijven en overheidsinstellingen hebben experts ingehuurd die in een ware race tegen de klok moeten zien te voorkomen dat de maatschappij of delen ervan ontwricht raken. Niemand durft te voorspellen wat er allemaal mis zal gaan.

- 10 *Schrijf een verhaal over dit onderwerp. Het verhaal moet zich afspelen op oudejaarsavond, het perspectief moet bij één verhaalfiguur liggen en de gebeurtenissen moeten een duidelijke climax laten zien.*

Horror is heerlijk

De meest populaire jeugdboekenschrijver van het moment is Paul van Loon. Deze auteur heeft zich gespecialiseerd in het griezelverhaal. Zowel voor jeugdigen als volwassenen bestaat er een ruime keus uit horrorboeken en horrorfilms. Met de meest moderne technieken schotelen de makers van films de kijkers de gruwelijkste, bloedigste en meest ijzingwekkende taferelen voor.

Wat is er zo aantrekkelijk aan dit genre? Zouden er grenzen gesteld moeten worden aan wat getoond of geschreven mag worden? Maakt het horrorgenre ons niet immuun voor werkelijk bestaand geweld en werkelijke ellende?

- 11 *Schrijf een betoog waarin je het bestaansrecht van dit soort producten verdedigt of juist aanvalt.*

Einde